

בבית המשפט העליון

רע"א 1700/10

בפני: כבוד השופט א' רובינשטיין

המבקש: אבי רועי דוביצקי

נגד

המשיב: ליאב שפירא

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב (סגן הנשיא המר) מיום 31.1.10 בתיק ע"א 1550-09

בשם המבקש: בעצמו

בשם המשיב: בעצמו

פסק דין

א. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב (סגן הנשיא המר) מיום 31.1.10 בתיק ע"א 1550-09, בו התקבל ערעור המבקש על פסק דינו של בית המשפט לתביעות קטנות בתל אביב (השופט שגיא) מיום 26.10.08 בתיק ת"ק 8796-06-08. עניינו של התיק – גובה הפיצוי בגין פרסום כוזב באתר אינטרנט הפועל ללא נקיטת אמצעי זהירות, תוך פגיעה בשם הטוב.

רקע והליכים קודמים

ב. המשיב הוא הבעלים של אתר הכרויות באינטרנט (להלן האתר), "שדכן" בן העידן הוירטואלי לזיווגים מזדמנים לא שערום אבותינו. אין חולק, כי אדם שזהותו לא ידועה פירסם באתר את פרטיו של המבקש - לרבות תמונתו ומספר הטלפון שלו; וציין, כי הוא "מחפש קטינות להיכרות משעשעת", "מציע שירותי מין לנשים תמורת תשלום" וכן "לנערות בחינם". המבקש פנה למשיב וזה מיהר להסיר את פרטיו מהאתר. ביום 26.10.08 קיבל בית המשפט לתביעות קטנות את תביעת המבקש, קבע כי המשיב התרשל באופן בו ניהל את האתר - שהופעל ללא מנגון סינון תוכן, או בדיקה של זהות הנרשמים - וחייב את המשיב לשלם למבקש 400 ₪. נציין, כי פסק הדין של בית

המשפט לתביעות קטנות הוא רחב ומנומק, אך כיון ששני הצדדים אינם טוענים בשאלת אחריות המשיב אין צורך להידרש לכל רוחב החזית המקורית. עם זאת, לא נימנע מלומר, כי המשיב מסר שהאתר מקבל בממוצע מספר פניות מדי יום להסרת פרטים כוזבים, ובית המשפט קבע כי להיקף התופעה השלכה על סטנדרט הזהירות הנדרש. בקשת רשות ערעור שהוגשה לבית המשפט המחוזי התקבלה (ביום 31.1.10), נוכח קביעת בית המשפט לתביעות קטנות "כי המשיב הפעיל את האתר ברשלנות, ללא כל מנגנוני הגנה וביקורת, ובהתחשב בכך שמדובר באתר למטרות רווח (ולא בעל מאפיינים ציבוריים)", והפיצוי הועמד על 2,500 ₪.

טענות הצדדים

ג. כלפי גובה הפיצוי הוגשה הבקשה הנוכחית. נטען, כי הסכום שנפסק אינו משקף את חומרת הפגיעה. הוזכר, כי בית המשפט המחוזי קבע:

"בהיעדר פרטים על עיסוקו של המערער, על מצבו המשפחתי ושאר נתוני עזר לבחינת הנזק... הפיצוי שנראה לי ראוי בנסיבות העניין הוא 2,500 ₪".

ונטען, כי אם כך, שגה בית המשפט כשפטר את הצדדים מהופעה בפניו וכשנמנע מבירור פרטים אלה. עוד כוללת הבקשה שורה של טענות לגבי חומרת הפגיעה שעלולים לגרום אתרים מסוג זה אותו מפעיל המשיב, והוטעם כי "קביעה נחרצת של בית המשפט העליון שכבודו של אדם לא יירמס" יכולה לשנות מציאות זו.

ד. בתגובת המשיב (מיום 11.4.10) נטען, כי הסכום שנפסק "מכסה כל נזק שנגרם לשמו הטוב של המערער (המבקש - א"ר)". הוזכר, כי המשיב התנצל בפני המבקש, אך למעשה אינו יכול להבטיח שמקרים מסוג זה לא יקרו שוב בעתיד. נטען, כי האתר מיועד לאנשים המחפשים "ריגושים מסוגים שונים", ויש במניעת האפשרות לאנונימיות סיכול של תכלית זו. עוד נטען, כי מחירם של מערכי סינון ווידוא יעילים "גבוהים לאין שיעור מהנזק שיכול להיגרם לאנשים אשר פרטיהם פורסמו באופן כוזב". ולבסוף, נטען כי בהעדר חקיקה, או "קו מנחה", אי אפשר להעניש את מפעילו של אתר ספציפי שעניינו הגיע לערכאות:

"אכן מצער כי ישנם אנשים שמשתמשים באתרים מסוג זה לניצול קטינים וביצוע עבירות אחרות אך אין אפשר למנוע את כל המקרים כל הזמן וכל פסק דין שינתן על

ידי בית משפט לא יכול לשנות את הדחפים של אנשים להתנהג בדרך לא חוקית...

אין להפוך את המשיב או בעלי אתרי אינטרנט אחרים כשוטרים על התכנים המתפרסמים באתרים שלהם מאחר והדבר פוגע בחופש הביטוי ובפרנסתם של בעלי אתרים מסוג זה ויהפוך את חווית הגלישה באינטרנט לבלתי נסבלת".

ברם ייאמר כבר כאן, כי הליך זה עוסק באתר ולא במשתמשיו, ועל כן עניינו של הליך זה אינו בהרתעת אנשים המשתמשים "באתרים מסוג זה לניצול קטינים וביצוע עבירות אחרות", או של אנשים המפרסמים פרטים כוזבים כדי לפגוע בזולת, וכלפי אלה יתכנו סעדים אחרים שאינם בגדרי הליך זה. כך - ככל שניתן להגיע עדיהם, והדבר אינו פשוט בעקבות הנפסק בפרשת רמי מור (רע"א 4447/07 מור נ' ברק אי.טי.סי. [1995] החברה לשרותי בזק בינלאומיים בע"מ (לא פורסם)). עניינו של ההליך תחום אך לשאלת הפיצוי הראוי בתביעה כלפי מפעילי אתרים, שלגביהם נקבע כי הפרו את חובת הזהירות כלפי הציבור הרחב.

דיון והכרעה

ה. לאחר העיון החלטתי לקבל את הבקשה, לדון בה כבערעור ולקבל את הערעור. אכן, רשות ערעור בגלגול שלישי בהליך שראשיתו בבית המשפט לתביעות קטנות ניתנת אך במקרים חריגים (רע"א 8144/04 בודקר נ' בשקירוב (לא פורסם); רע"א 3476/08 גלזמן נ' עטר (לא פורסם)). ברם, סבורני כי שיעור הפיצוי שנפסק אינו משקף את הנזק שנגרם לשמו הטוב של המבקש - יהיו נתוניו האישיים אשר יהיו, ומתוך שאין מחלוקת כי מה שנתלה בו בפרסום לא היה אמת והיה בו כדי לפגוע - או את המדיניות השיפוטית אשר לדידי ראויה בתיקים מסוג זה, ומכאן גם זיקתו למבחנים שנקבעו בהלכת חניון חיפה (ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123). עוד ייאמר, כי שאלת אחריותם של מפעילי אתרי היכרויות התעוררה - בהקשרים שונים - מעבר לים (ראו J. M. Zitter, "Civil Liability of Internet Dating Services" 48 (A.L.R.6th 351 (2008)) - ויתכן שיש בכך כדי להעיד על קיומה של תופעה רחבה יותר העשויה להצדיק התייחסות שיפוטית מנחה.

ו. כאמור, שאלת האחריות במקרה דנא אינה מונחת לפתחנו, ובשלב דיוני זה מוסכם על המשיב כי הפר את חובת הזהירות כלפי המבקש. מסיבה זו איננו נצרכים (או יכולים) לדון בשאלת אמצעי הזהירות שבעל אתר אינטרנט חייב לנקוט כדי למנוע

תופעות מהסוג העולה מבקשה זו. בעניין רמי מור נזדמן לי לאחרונה לציין (בחוות דעת של מיעוט, אך אמרה זו לא היתה שנויה במחלוקת), כי:

”סוגיית אחריותם בנזיקין של מפעילי אתרי אינטרנט לתכנים שהעלו לאתר צדדים שלישיים מורכבת מאוד, בית משפט זה טרם אמר את דברו לגביה, וערכאות דיוניות נחלקו בה. ברם, הפסיקה הישראלית (שוב, בערכאות הדיוניות) הכירה באחריות של מפעילי אתרים, בנסיבות מסוימות, לתכנים שהעלו צדדים שלישיים לאתריהם” (פסקה ל”ה).

ז. אין לי אלא להוסיף, כי דברי המשיב לפיהם מדובר בעוולה המתרחשת בממוצע מספר פעמים ביום רק באתרו שלו מציבים נתון קשה מאוד - שיש בו כדי להשליך גם על אמצעי הזהירות שעל אתרים לנקוט (בית המשפט לתביעות קטנות יישם בעניין את נוסחת השופט האמריקני הנודע Learned Hand; ובהקשר זה, על בחינת הנזק אל מול עלות המניעה לשקלל כמובן גם את שכיחות הנזק, ולא רק את שיעורו במקרה פרטי בו הוגשה תביעה). בודאי כך, שעה שפורסמו פרטים מטרידים ביותר, בפרט בכל הנוגע לקטינות, דבר שיש להטעים בכל לשון. אף אם ניתן להביע דעות שונות לגבי מידת הסיכון הנדרשת, אין ספק כי מודעות מסוג זה הכורכות הזמנה לקטינות, טעונות יחס “סינוני” מיוחד, הן מבחינת הנזק שהן משקפות (בראש וראשונה לקטינות העלולות להיענות להן, אך גם באופן ברור למי שמודעה כוזבת מתפרסמת בשמו, והמציגה אותו לכאורה כעבריין ואולי כסוטה), והן מבחינת עלות מניעתן (בשונה, לדוגמה, מאימות זהות המפרסמים). זאת - שהרי הטקסט הבלתי חוקי מדבר בעדו, ואין צורך במאמץ סינון מתוחכם, ובטכנולוגיה מתקדמת. אכן, תוצאתו של פסק הדין בעניין רמי מור (שלצערי נותרתי בו במיעוט) חוסמת כאמור במידה רבה מאוד את האפשרות לחשוף את זהותו של מפרסם ההודעה הכוזבת - שהוא כמובן המעוול העיקרי בסיטואציה (אם כי, כנטען, לא נעשו מאמצים בכיוון זה מסיבות טכניות של מעשיות האיתור), אך אין בכך כדי לפטור את מפעיל האתר מאחריותו. לא למותר לציין, כי בית המשפט לתביעות קטנות פרס מגוון של אפשרויות לסינון יעיל בעלות סבירה, שראוי כי הנוגעים בדבר יתנו אליהן דעתם.

שיעור הפיצוי הראוי

ח. ומכאן לגובה הפיצוי שנפסק. אחזור ואטעים: לדידי, מודעה מהסוג שפורסם - אפילו הוסרה בתוך זמן קצר יחסית, ועל כך יש לשבח את המשיב - פוגעת פגיעה קשה מאוד בשמו הטוב של מי שפרטיו מתפרסמים. עמד על כך בית המשפט לתביעות קטנות:

"במקרים רבים פרסום כוזב ופוגע באתר היכריות חמור יותר ממקרים בהם קיימת פגיעה בשמו הטוב של אדם, באמצעות תגובת (טוקבק) או בפורום אינטרנטי כלשהו. במקרים של תגובת ברור לכל כי המגיב איננו מושא הפרסום, וכי דבריו אודות מושא הפרסום הינם בעלי מימד ביקורתי..."

בניגוד למצב המתואר לעיל, כאשר מפורסמת תמונתו של פלוני באתר היכריות לצד נתונים כוזבים, פלוני הוא זה שנחזה כמי שיזם את הפרסום ורצה בו, דהיינו כמי שמעוניין ב'קטינות להיכרות משעשעת'... אותה מסננת רציונלית שעמדה לרשות קורא המידע במקרים של תגובות פוגעות, אינה רלוונטית למקרה שלפנינו בו הנחשף למידע משוכנע כי פלוני בעצמו (ובענייננו - התובע) יזם את פרסום תמונתו ואת ההצעות השונות והמשונות שהתפרסמו לצידה".

על מעמדו של איסור לשון הרע במשפט העברי

ט. אין צריך להכביר מלים על מעמדו של איסור לשון הרע במשפט העברי. בשכבר הימים (ע"פ (מחוזי ירושלים) 113/96 ביטון נ' קופ (לא פורסם)) נזדמן לי לכתוב:

"(1) לא למותר לציין, כי לשון הרע הוא מן הנושאים הרגישים במשפט העברי ובתורת המוסר היהודית; ר' ישראל הכהן זצ"ל, בעל ספר 'החפץ חיים' במאה הקודמת ובראשית מאה זו, הקדיש חלק גדול מחייו למאבק בלשון הרע, בין היתר בספרי היסוד שלו 'חפץ חיים' ו'שמירת הלשון'. שמו של הספר 'חפץ חיים', שמחברו כונה על שמו לאחר שכתבו תחילה בעילום שם, יסודו בפסוק בתהילים (ל"ד, י"ג-י"ד) 'מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב, נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה'.

(2) הגמרא, במסכת ערכין ט"ו ע"ב אומרת 'ואמר רב חסדא אמר ר' עקיבא, כל המספר לשון הרע אמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם'. ולהלן שם 'תנא דבי רבי ישמעאל, כל המספר לשון הרע מגדיל עוונות כנגד שלוש עבירות, עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים'.

(3) ואומר מדרש שוחר טוב: 'נמשלה הלשון לחץ, שאם ישלוף האדם חרב בידו להרוג את חברו, החבר מתחנן לו ומבקש הימנו רחמים, מתנחם ההורג ומחזיר את החרב לנרתיקה, אבל החץ, כיון שירה אותו והלך, אפילו מבקש להחזירו אינו יכול להחזיר' (שם, ק"ס) ולהלן 'דבר אחר, שההורג את הנפש אינו הורג אלא נפש אחת, והאומר לשון הרע הורג שלושה, המספרו, והמקבלו

והנאמר עליו' (מי שלשון הרע נאמר עליו - א"ר), וראה הגמרא בערכין שם, וספר שמירת הלשון פ"ד.

(4) הרמב"ם בספר המדע, הלכות דעות פ"ז הלכה ג' אומר: 'אמרו חכמים, שלוש עבירות נפרעין מן האדם בעולם הזה ואין לו חלק לעולם הבא, עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים, ולשון הרע כנגד כולם...'. ולהלן (הלכה ה') 'אחד המספר בלשון הרע בפני חברו או שלא בפניו, והמספר דברים שגורמים אם נשמעו איש מפי איש להזיק חברו בגופו או בממונו ואפילו להצר לו או להפחידו הרי זה לשון הרע...'. והלכה ו' 'כל אלו הם בעלי לשון הרע שאסור לדור בשכונתם וכל שכן לישוב עימם ולשמוע דבריהם, ולא נחתם גזר דין על אבותינו במדבר אלא על לשון הרע לבד'.

(5) הגאון ר' אליהו מוילנא (סוף המאה הי"ח) באיגרתו הנודעת ("איגרת הגר"א") כתב כי לשון הרע הוא 'החמור מכל העבירות'; וראה גם קיצור שולחן ערוך לר' שלמה גאנצפריד (במאה הי"ט) 'יש עוון גדול מזה (מרכילות - א"ר) הוא בכלל לאו זה והוא לשון הרע, והוא המספר בגנות חברו אע"פ שאומר אמת'.

(6) ובעל 'החפץ חיים' בספר בשם זה חלק הלאוין, כותב 'ואדרבה, ככל שיתרבו השומעים יתרבה עליו הלאו זה כי הוא נותן מכשול לפני כמה אנשים' (וראה גם הרב ז' גרינולד, ספר טהרת הלשון).

על הפסוק "ורדף אותם קול עלה נידף" (ויקרא כ"ו, ל"ו) אומר פירוש כלי יקר לר' אפרים זלמן מלונטשיץ (המאות ה"ז - י"ז, פראג), בין היתר כי "העלה חלוש מאוד, נידף מחמת הרוח הנושבת בו (הנמשל - רדיפת היהודים על-ידי האומות - א"ר), אף על פי כן כל עלה דוחף את חברו ומכה בו, כך כל איש מישראל בגלות דומה לעלה נידף מפני רוח הנזכר, ואף על פי כן הוא רודף אחר חברו להכותו בשוט לשונו או כנגד האומות או בלשון הרע ברחוב היהודים... לרוב שיחת חולין הנאמרים בלא אמת בכל רחובות קריה... כך כל איש מישראל נהדף ונרדף מן קול העלה, דהיינו שיחת חולין של לשון הרע... כי בעלי הלשון השמיעו את כל ישראל אין נקי, כי כל אחד שמח לאיד חברו ותהיה בפיו כדבש למתוק אם ימצא מקום לדבר בגנות חברו, וכמה נעלבים עובר עליהם כוס זה ואין אומר השב...". בשינויים המחויבים ניתן להחיל זאת גם על דורנו בדרכיו שלו, והדברים מדברים בעדם.

שיקולים בקביעת הפיצוי

י. בית המשפט לתביעות קטנות האריך להסביר מדוע בנסיבות לא ניתן לתבוע את המשיב לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה - 1965 (בפרט מאחר שהמשיב לא בא בגדרי

"מפרסם" והאתר אינו בא בגדרי "אמצעי תקשורת" כמשמעותם באותו חוק); אך על מנת לשאוב השראה נזכיר, כי חוק זה כולל סעיף של פיצוי ללא הוכחת נזק (סעיף 7א) עד 50,000 ₪ (ובמקרים של פרסום בכוונה לפגוע, כפל אותו סכום). אין ספק, כי קביעת סכום שכזה מלמדת על תפיסת המחוקק באשר לחומרת הנזק שעלולה לחולל הוצאת לשון הרע, אך גם על אינטרסים ציבוריים החורגים מהטבת הנזק הנקודתי - ועניינם, בין היתר, יצירת תמריצים והכוונת התנהגות:

"הערכת הפיצוי על פי דיני לשון הרע אינה מתמקדת בנזק שנגרם לנפגע בלבד, אלא היא רואה לנגד עיניה גם שיקולים ציבוריים כלליים שיש להגשימם במסגרת הסעדים המוענקים, ובהם הגנה על האיזונים הראויים ברמתו של השיח הציבורי, הרתעה וגמול על ביצוע עוולות לשון הרע, והתחשבות בשיקולים מחמירים ומקילים הקשורים הן בפוגע והן בנפגע" (ע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי (טרם פורסם) פסקה 59 - השופטת פרוקצ'יה; ראו גם רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר (לא פורסם) פסקה 32 לחוות דעתה של השופטת פרוקצ'יה ופסקה 24 לחוות דעתה של השופטת ארבל; ע"א 30/72 פרידמן נ' סגל, פ"ד כז(2) 225; א' שנהר, דיני לשון הרע (1997) 369).

ובלשון השופט ד' לוין, "פיצויים אשר יש בפסיקתם משום מגמה עונשית ומגמה מחנכת ומרתיעה כאחד" (ע"א 802/87 נוף נ' אבנרי, פ"ד מה(2) 489, 494; ע"א 1370/91 משעור נ' חביבי, פ"ד מז(1) 535, 538). מסיבה זו גם ניתן על-ידי המחוקק מקום לכפל הפיצוי הסטטוטורי במקרה של פרסום "בכוונה לפגוע".

י"א. אכן, יתכנו שאלות עיוניות לגבי התאמת עקרונות פיצוי אלה לתכליותיו הרגילות של הפיצוי בנזיקין - ויש שיראו בו משום פיצוי עונשי (ראו לדוגמה רע"א 4740/00 אמר נ' יוסף, פ"ד נה(5) 510, 527). אפילו כך, יש לזכור כי שיטת המשפט הישראלי מתייחסת גם לפיצוי "עונשי" הקרוב יותר למטרות דיני הנזיקין הרגילות:

"הניתוח הכלכלי של משפט הנזיקין ייחד לפיצויים העונשיים תפקיד חשוב בקידום התכלית של הרתעה יעילה... לא כל מעשה עוולה גורר אחריו תביעה בנזיקין... יש, אפוא, הסבורים, כי מן הראוי לפסוק פיצויים עונשיים, במקרים בהם אם הדבר לא יעשה, תהא ההרתעה חסרה, בגלל האפשרות שמזיקים יחמקו מאחריות. סכום הפיצויים העונשיים צריך, לפי שיטה זו, לשקף את הסיכוי שהמזיק לא יחוב בגין עוולתו" (ע"א 140/00 עזבון המנוח מיכאל אטינגר ז"ל נ' החברה לשיקום

ופיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ, פ"ד נח(4) 564, 486 - השופט, כתארו אז, ריבלין).

במקום אחר התייחס המשנה לנשיאה ריבלין לקיומן של "גישות שלפיהן הפיצוי העונשי" מעוגן במטרות 'נזיקיות' יותר, הן במישור ההרתעה היעילה הן במישור התרופתי" (רע"א 9670/07 פלונית נ' פלוני (לא פורסם); ראו גם ע"א 2570/07 לם נ' הסתדרות מדיצינית הדסה (לא פורסם) פסקה 5).

י"ב. בנסיבות דומני, כי במסגרת שיקולי הפיצוי בגין לשון הרע יתכן שיש לתת משקל גם לשיקולים של הרתעה יעילה - והרי "מקובל לומר, כי תכליתיהם העיקריות של דיני הנזיקין הן השגת צדק מתקן, הרתעה יעילה של מזיקים בכוח ופיזור הנזק" (דנ"א 5712/01 ברזני נ' בזק - חברה ישראלית לתקשורת, פ"ד נז(6) 385, 445 - השופט, כתארו אז, מצא). כאמור, המשיב דיוח כי בכל יום מתקבלות מספר תלונות בגין שימוש לרעה באתר (לשון אחר, מאות רבות של מקרים בשנה רק באתר שמפעיל המשיב). חלק זעיר בלבד ממקרים אלה מגיע לכלל תביעה משפטית. לפיכך, דומה כי אין די בפיצוי מינימלי (דוגמת זה שנפסק בבית המשפט לתביעות קטנות) כדי לגרום למפעילי אתרים לשקול את עלותה של התנהלות זהירה אל מול הנזק האמיתי והכולל הנגרם בעטיים (ראו מאמרם של Polinsky & Shavell אליו הפנה המשנה לנשיאה ריבלין בעניין פלונית ובעניין לם). בית המשפט לתביעות קטנות קבע, כי קיימת חובת זהירות. ברם, בהינתן שיעור התביעות הנמוך, פיצוי מינימלי לא יהווה תמריץ כלכלי ראוי לנקוט באותם אמצעי זהירות, שעל החובה לנקוט בהם אין המשיב מערער.

י"ג. בעניין אחר - תביעת נזיקין לפי החוק למניעת העישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון, תשמ"ג - 1983 - כתבתי בעבר:

"ברי הוא, כי המבקשת ובא כוחה באים בתביעה בעלת אופי ציבורי יותר מאשר אישי... יש מקום ליתן ביטוי חזק יותר - ולוא גם עדיין במישור הסמלי - לנזק, לשם הרתעת הרבים".

(רע"א 9615/05 שמש נ' פוקצ'טה בע"מ (לא פורסם) - ההדגשה הוספה; ליישום ראו גם בש"א (מחוזי ירושלים) 6121/07 מן נ' פוקצ'טה בע"מ (לא פורסם), פסקה 11; ת"א (שלום תל אביב) 50433/07 דוביצקי נ' דיזנגוף קלאב בע"מ (לא פורסם), פסקה 18; ת"ק (שלום חיפה) 270-08 גלבד נ' אינג'ויה בר בע"מ (לא פורסם)). במקרים בהם שילוב של מיעוט תביעות ופסיקת פיצוי מינימלי עשוי להביא למצב בו מזיקים אינם נדרשים ליתן את הדין על מלוא הנזק לו הם אחראים, יש לשקול פיצוי משמעותי יותר - אשר

יחייב מזיקים פוטנציאליים להציב את "הנתונים הנכונים", כבואם לשקול את ההצדקה הכלכלית להשקעה באמצעים המתחייבים מתוך חובת הזהירות.

י"ד. ברם, לעת הזאת אין צורך לבסס את הגדלת הפיצוי אך על תיאוריה "כלל נזיקית" של קידום הרתעה יעילה (ראו בהקשר זה גם י' גלעד, "על גבולות ההרתעה היעילה בדיני הנזיקין" משפטים כ"ב (תשנ"ג) 421). כאמור, פיצוי בגין לשון הרע כולל בתוכו באופן אינהרנטי גם שיקולי הכוונת התנהגות, ובמסגרת אלה יש מקום להתייחס גם למקומה של הרתעה יעילה (על האפשרות להיקש מסוים מדיני לשון הרע לתביעות רשלנות שעניינן פרסום לשון הרע ראו ש"ז פלר "לשון הרע - עבירה" ומשמעות הדרישה 'בכוונה לפגוע' - מחשבה שנייה (ע"פ 1506/89) משפטים כג (תשנ"ד) 515, 518; ע"א 3199/93 קראוס נ' ידיעות אחרונות בע"מ, פ"ד מט(2) 843, 862; ע"א 243/83 עיריית ירושלים נ' גורדון, פ"ד לט(1) 113, 126; ע"א 357/76 רסקין נ' המשביר לצרכן אגודה שיתופית, פ"ד לג(2) 222; שנהר, 172-174).

ט"ו. זאת ועוד, במובחן מנזק כלכלי רגיל, פיצוי בגין פגיעה בשם טוב נקבע מטבעו על דרך של אומדן, המשמש אמנם באופן כללי בדיני הנזיקין, אך במקרה דנן – באופן בולט כך, שהרי בתביעות לפי חוק איסור לשון הרע האומדן הוא סטטוטורי, וההיקש מדבר בעדו. לפיכך נפתח פתח נרחב יותר לשיקולי מדיניות, שמטרתם לסייע לבתי המשפט בקביעת שיעור הנזק:

"בתי-המשפט מנסים להעזר בשיקולים השונים כדי לקבוע את סכום הפיצוי שיש לפסוק לתובע, אולם אין ברשותם נוסחה מדויקת המאפשרת את תרגום השיקולים הרלבנטיים לסכום כספי. ההכרעה בעניין זה נעשית, בסופו של דבר, בדרך של אומדן" (שנהר, 370).

ט"ז. ומנגד, יש לזכור כי לא המשיב הוא שפירסם את המידע הפוגע, ובסופו של יום אין להשוות את דינו של מי שפירסם בעצמו לשון הרע, למי שלא נקט אמצעי זהירות מתאימים כדי להבטיח שאתר בבעלותו לא יהווה במה לפרסום כאמור. מסיבה זו אין סכום הפיצוי הנקוב בחוק איסור לשון הרע יכול לשמש נקודת מוצא כשלעצמו. אף יש לזכור שוב, כי המשיב מיהר להסיר את הפרסום הפוגע, והביע את צערו.

י"ז. סבורני, כי נוכח הפגיעה החמורה בשמו הטוב של המבקש, הנובעת הן מעצם הפרסום והן מתוכנו, ונוכח שיקולי המדיניות המתייחסים גם להכוונת התנהגות בסיטואציה מובהקת של הרתעת חסר, יוכפל הפיצוי ויועמד על סך 5,000 ₪.

ניתן היום, ז' בסיון תש"ע (20.5.10).

ש פ ט